

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 1999

Päätös nro 39/99

Asiat Irtisanomista ja virantoimituksesta pidättämistä koskevat oikaisuvaatimukset sekä niihin liittyvät vaatimukset täytäntöönpanon kieltämisestä ja keskeyttämisestä

Päätökset, joihin haetaan oikaisua

Opetushallituksen 23.3.1998 tekemä päätös, jolla A on irtisanottu yli-insinöörin määräaikaisesta virkasuhteesta 25.5.1998 lukien ja pidätetty virantoimituksesta välittömästi 7.4.1998 saakka sekä opetushallituksen 3.6.1998 tekemä päätös, jolla hänet on pidätetty virantoimituksesta välittömästi.

Oikaisuvaatimukset

A on vaatinut päätösten kumoamista sekä irtisanomista koskevan päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä ja virantoimituksesta pidättämistä koskevien päätösten täytäntöönpanon keskeyttämistä.

Lisäksi hän on vaatinut suullisen käsittelyn järjestämistä asian selvittämiseksi sekä kulujensa korvaamista asiassa.

Asian käsittely

Opetushallitus on antanut asiassa 14.5. ja 16.10.1998 päivätyt vastineet. A on antanut ensin mainitun vastineen johdosta vastaselityksen.

Merkitään, että virkamieslautakunta on 22.9.1998 päivätyllä kirjeellään kehottanut A:ta ilmoittamaan, keitä todistajia hän haluaa kuulla suullisessa käsittelyssä, mistä irtisanomisperusteita koskevista seikoista kukin todistaja voi kertoa ja mikä on todistajien kertomusten pääasiallinen sisältö. Lisäksi A:ta on kehoitettu yksilöimään oikaisuvaatimuksensa sisältöä.

A on terveydentilaansa vedoten pyytänyt, että opetushallituksen 16.10.1998 päivätyin vastineen johdosta annettavalle vastaselitykselle ja virkamieslautakunnan pyytämille selvityksille asetettuja määräaikoja pidennetään. Viimeksi,

3.5.1999 saapuneessa kirjeessään, hän pyytänyt sanottuja määräaikoja jatkettavaksi ainakin 16.8.1999 asti.

Oikaisuvaatimukset on niiden yhteenkuuluvuuden vuoksi käsitelty virkamieslautakunnassa yhdessä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Opetushallitus on 23.3.1998 irtisanonut A:n yli-insinöörin määräaikaisesta virkasuhteesta valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin nojalla. A on samalla pidätetty virantoimituksesta mainitun lain 40 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla välittömästi 7.4.1998 asti. Opetushallitus on edelleen 3.6.1998 pidättänyt A:n virantoimituksesta irtisanomisen johdosta valtion virkamieslain 40 §:n nojalla välittömästi.

Valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä sekä käyttäydyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla. Lain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Lain 40 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos irtisanomisen perusteena oleva teko tai laiminlyönti osoittaa virkamiehen siinä määrin soveltumattomaksi tehtävänsä, ettei virantoimitusta voida jatkaa. Lain 40 §:n 1 momentissa säädetään, että jos virkamiehen irtisanomista koskeva päätös ei ole saanut lainvoimaa silloin, kun irtisanomisaika on kulunut loppuun, hänet on pidätettävä virantoimituksesta, jollei virkamieslautakunta tai, jos virkamieslautakunnan päätöksestä on tehty valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen, korkein hallinto-oikeus erityisestä syystä toisin määrää.

Valtion virkamieslain 66 §:n 2 momentin mukaan ennen kuin virkamies pidätetään virantoimituksesta tai irtisanotaan, on virkamiehelle varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi. Valtion virkamiesasetuksen 43 §:n 1 momentin mukaan ennen kuin virkamiehen irtisanomisesta tehdään päätös, viranomaisen on varattava, mikäli virkamies sitä pyytää, asianomaiselle pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle tilaisuus tulla kuulluksi. Samoin edellytyksin on pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen lain 40 §:n nojalla tapahtuvaa virkamiehen virantoimituksesta pidättämistä, jollei virantoimituksesta pidättämistä asian laadun vuoksi ole saatettava voimaan välittömästi.

Selvitys tapahtumista

Opetushallitus on nimittänyt A:n yli-insinöörin määräaikaiseen virkasuhteeseen ajaksi 15.8.1996-31.8.1998. A:n virkasuhde on irtisanottu 25.5.1998 lukien, koska hän on toistuvasti, useista huomautuksista huolimatta rikkonut virkamieslain 14 §:n määräyksiä laiminlyömällä hoitaa tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä sekä jättämällä noudattamatta työnjohto- ja valvon-

tamääräyksiä. Hän ei ole myöskään käyttäytynyt asemansa edellyttämällä tavalla, vaan on ylittämällä toimivaltansa ja tehtävien laiminlyömisellä aiheuttanut vahinkoa viraston toiminnalle ja uskottavuudelle. Tarkempi selvitys tapahtumista, joihin irtisanominen on perustunut, ilmenee opetushallituksen 6.11.1997 päivätyksi asiakirjan, joka on otsikoitu "Ilmoitus irtisanomisesta", liitteestä. Samalla A on pidätetty virantoimituksesta välittömästi 7.4.1998 saakka, koska hänen käyttäytymisensä ja toimivallan ylittäminen ovat osoittaneet hänet siinä määrin soveltumattomaksi tehtävänsä, että hänen ei ole voitu katsoa enää voivan jatkaa tehtävässään. A on määrätty pitämään kertyneet vuosilomansa, yhteensä 35 päivää, ajalla 8.4.-23.5.1998.

A on uudelleen pidätetty virantoimituksesta 3.6.1998 lukien, koska irtisanomista koskeva päätös ei ollut saanut lainvoimaa silloin, kun irtisanomisaika oli kulunut loppuun. Koska A on saanut virantoimituksesta pidättämistä koskevan päätöksen tiedokseen vasta 15.6.1998, hänelle on maksettu palkka vielä ajalta 4.-15.6.1998.

A on kiistänyt sekä irtisanomista että virantoimituksesta pidättämistä koskevien päätösten perusteina olleiden seikkojen olemassaolon ja lainmukaisuuden.

Lisäksi A on esittänyt, että häntä ei ole asiassa kuultu eikä hänelle ole myöskään ilmoitettu mahdollisuudesta pyytää päaluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemista.

Oikeudellista arviointia

A on pyytänyt suullisen käsittelyn toimittamista asiassa. Hän ei ole kuitenkaan virkamieslautakunnan varaamasta tilaisuudesta huolimatta ilmoittanut, keitä todistajia hän haluaa kuulla suullisessa käsittelyssä, mistä irtisanomisperusteita koskevista seikoista kukin todistaja voi kertoa ja mikä on todistajien kertomusten pääasiallinen sisältö. Suullisen käsittelyn toimittamisella ei näissä olosuhteissa voida saada irtisanomisen perusteena olevista seikoista sellaista selvitystä, joka ei ilmene virkamieslautakunnan käytössä olevasta kirjallisesta aineistosta.

Opetushallitus on 6.11.1997 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut A:lle, että hänet aiottiin valtion virkamieslain 25 §:n nojalla irtisanoa yli-insinöörin määräaikaisesta virkasuhteesta 1.2.1998 lukien, koska hän oli toistuvasti, useista huomautuksista huolimatta rikkonut virkamieslain 14 §:n määräyksiä laiminlyömisellä hoitaa tehtävänsä asianmukaisesti, jättämällä noudattamatta työjohto- ja valvontamääräyksiä eikä hän ollut käyttäytynyt asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla, vaan ylittämällä toimivaltansa ja tehtäviensä laiminlyömisellä (josta tarkempi erittely oli kirjeen liitteenä) oli aiheuttanut vahinkoa viraston toiminnalle ja uskottavuudelle. Kirjeessä on ilmoitettu myös, että A:lle varataan virkamieslain 66 §:n 2 momentin nojalla tilaisuus tulla asiassa kuulluksi. Mikäli hän halusi lausua käsityksensä asiasta, hänen tuli ottaa kirjallisesti yhteyttä opetushallitukseen 14 päivän kuluessa kirjeen vastaanottamisesta. Kirjeessä on todettu lisäksi, että A:lla on valtion virkamiesasetuksen 43 §:n 1 momentin nojalla mahdollisuus pyytää päaluotta-

musmiehen tai luottamusmiehen kuulemista asiassa. A on saanut kirjeen tiedokseen 6.11.1997.

A oli sairausvirkavapaalla 7.11.1997-28.2.1998. Hän on 16.11.1997 päivätyssä kirjeessä ilmoittanut olleensa estynyt antamaan vastinetta. Opetushallitus on tämän johdosta 3.3.1998 päivätyllä kirjeellä kutsunut A:n kuultavaksi 4.3.1998 klo 13.00. A on saanut kutsun tiedokseen 3.3.1998. A ilmoitti kuulemistilaisuudessa, että hän ei terveydentilansa vuoksi kykene antamaan suullista tai kirjallistakaan selvitystä. Ilmoituksensa tueksi hän esitti lääkärintodistuksen, jossa erikoislääkäri suositteli kuulemisen siirtämistä muutamalla viikolla. Opetushallitus on edelleen 6.3.1998 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut, että uusi kuulemistilaisuus järjestetään 13.3.1998 ja että A voi kuulemisen sijasta antaa myös kirjallisen vastineen. A on saanut tämän kirjeen tiedokseen 6.3.1998. Kuulemistilaisuudessa 13.3.1998 olivat läsnä A sekä hänen kutsuminaan luottamusmies B opetushallituksesta ja lakimies C Tekniikan akateemisten liitosta, ylijohtaja D, kouluneuvos E sekä henkilöstöasiainhoitaja F.

Kuulemistilaisuudessa A ilmoitti, ettei hän näin lyhyellä varoitusajalla voinut antaa riittävän laajaa ja seikkaperäistä vastinetta irtisanomisperusteisiin. Lisäksi hän esitti, että kuulemistilaisuus oli järjestetty liian nopeasti edellisen tilaisuuden jälkeen. Asiantuntijalääkärikin oli suositellut tilaisuuden järjestämistä vasta muutaman viikon kuluttua. Kuulemistilaisuuden lopuksi E totesi, että A voi esittää vielä kirjallisen vastineensa irtisanomisperusteista 18.3.1998 mennessä. A on antanut mainitun kirjallisen vastineen 18.3.1998. Vastineessa A ilmoitti haluavansa vielä ennen irtisanomisasian ratkaisemista tulla asiassa kuulluksi, sillä hänellä oli runsaasti selvitystä ja vastaväitteitä esitettävänään.

Virkamieslautakunta katsoo, että A:n terveydentila ei ole ollut esteenä hänen kuulemiselleen edellä esitetyin tavoin. Kuuleminen on muutoinkin täyttänyt valtion virkamieslain 66 §:n 2 momentissa ja valtion virkamiesasetuksen 43 §:n 2 momentissa säädetyt vaatimukset.

Irtisanomisilmoituksen liitteenä olevan selvityksen mukaan A:n käyttäytyminen oli osoittautunut opetushallituksen virkamiehelle sopimattomaksi sekä viraston sisällä että asiakkaisiin päin. Lukuisista ohjauskeskusteluista huolimatta tilanteeseen ei ollut tullut korjausta. A:lla oli yleistä kyvyttömyyttä sopeutua yhteisiin pelisääntöihin ja ohjeiden noudattamatta jättämisestä oli ilmennyt koko ajan. A oli vaatinut erittäin paljon ohjausta esimieheltä ja työtovereilta, siitä huolimatta hän oli käytännössä toiminut toisin kuin ohjauksen jälkeen oli edellytetty. Oppilaitoksille A oli toimivaltansa ylittäen antanut liian yksityiskohtaisia ohjeita ja sellaisia määräyksiä, jotka eivät olleet opetushallituksen toimintaperiaatteiden mukaisia. Selvitykseen on kirjattu lukuisia esimerkkejä A:n työnjohtomääräysten vastaisesta toiminnasta.

A oli käyttäytynyt epäasiallisesti mm. koulutustoimikuntien kokouksissa, Tieto-Suomi -menetelmähankkeiden ohjausryhmien kokouksissa, muissa kokouksissa, koulutustilaisuuksissa ja vierailuilla. Epäasiallisuus oli ilmennyt mm. kokousten dominoimisena, joka asiaan puuttumisena (vaikka ei asiasta olisi tietänytkään, esimerkkinä G:n esityksen häirintä ammatillisten oppilaitosten rehtoripäivillä syksyllä 1996), ilman kutsua kokouksiin menemisenä, opetushallituksen toisten virkamiesten epäasiallisena arvosteluna kokouksis-

sa, aliarvioivana suhtautumisena naispuolisiin kokousedustajin, epäsiistinä pukeutumisenä ja tarjoilujen ahmimisena. Käyttäytyminen ei ollut muuttunut, vaikka häntä oli ohjattu ko. asioissa.

Viimeksi 27.10.1997 aikuiskoulutuksen linja oli ilmoittanut, että ongelmallisten palautteiden vuoksi A ei saanut mennä puhumaan kielitutkiinnoista. Projektipäällikkönä G oli katsonut, että A:ta ei voinut päästää yksin kokous- tai neuvottelutilanteisiin. Tästä syystä myös 8.10.1997 kokousta varten oli jouduttu valmistelemaan varajärjestelyt. Myös pääjohtaja oli edellyttänyt, ettei A esiintynyt ja toiminut opetushallituksen toimintaa vahingoittaen ja yhteistyökumppaneita kohtaan epäkorrektisti.

Edellä esitetyn ja asiakirjoista muutoin saatavan selvityksen perusteella virkamieslautakunta katsoo tulleen selvitettyksi, että A on siinä määrin rikkonut virkavelvollisuuksiaan, että hänen menettelynsä muodostaa valtion virkamieslain 25 §:ssä tarkoitetun erityisen painavan syyän hänen irtisanomisekseen. A tosin on kiistänyt irtisanomisperusteen olemassaolon ja lainmukaisuuden, mutta koska hän ei ole virkamieslautakunnan varaamasta tilaisuudesta huolimatta yksilöinyt oikaisuvaatimuksensa sisältöä, kiistämislle ei voida näissä olosuhteissa antaa ratkaisevaa oikeudellista merkitystä.

A on voitu pidättää virantoimituksesta, koska hänen menettelynsä on osoittanut hänet siinä määrin soveltumattomaksi tehtävänsä, ettei virantoimitusta ole voitu jatkaa irtisanomisen jälkeen. A on tullut uudelleen pidättää virantoimituksesta, koska irtisanomista koskeva päätös ei ollut saanut lainvoimaa silloin, kun irtisanomisaika oli kulunut loppuun.

Päätös

Vaatus suullisen käsittelyn järjestämisestä virkamieslautakunnassa hylätään.

Oikaisuvaatimukset hylätään sekä irtisanomisen että virantoimituksesta pidättämisten osalta.

Lausunnon antaminen täytäntöönpanon kieltämistä ja keskeyttämistä koskevassa asiassa raukeaa.

A:n oikaisuvaatimuksen käsittely virkamieslautakunnassa on ollut hallintomenettelyä, johon ei sovelleta hallintolainkäyttölain 74 ja 75 §:n oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevia säännöksiä. Hallintomenettelylain nojalla ei voida määrätä kustannusten korvaamista. Oikaisuvaatimuksen tekemisestä aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta ei ole myöskään erikseen säädetty virkamieslautakunnan osalta. Tämän vuoksi lautakunta hylkää A:n vaatimuksen valtion velvoittamisesta korvaamaan hänen kulunsa virkamieslautakunnassa.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslain 14 §, 25 §:n 2 ja 6 momentti, 40 §:n 1 momentti ja 2 momentin 4 kohta sekä 53 §

Muutoksenhaku

Valtion virkamieslain 58 §:n nojalla tähän päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla siltä osin kuin se koskee lausunnon antamista täytäntöönpanon kieltoa tai keskeyttämistä koskevassa asiassa. Muilta osin tästä päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen (valitusosoitus liitteenä).

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen, ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Sahi, jäsenet Kairinen, Kulla, Paavilainen, Äijälä, A. Nieminen, Sipiläinen, Salo ja M. Nieminen. Asian esittelijä Olavi Lippu.